

GYERGYÓI ÚJSÁG

A MAGYAR PÁRT PROGRAMMJA ALAPJÁN.

Előfizetési árak:

Egy évre 200; félévre 100; negyedévre 50 Lei

Hirdetések milliméter díjszabás szerint.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Felelősszerkesztő:

Dr. SÁNDORY MIHÁLY

Kiadó laptulajdonos:

MÁRK ISTVÁN.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Regele Ferdinand-ut 33. sz. (Sándory-ház.)

Szerkesztőségi órák mindennap d. u. 2–3-ig.

Telefon: 14.

A Csikmegyei Magyar Párt intézőbizottságának gyűlése.

Folyó hó 21-én, vasárnap tartotta meg a csikmegyei Magyar Párt intézőbizottsága közgyűlése. A gyűlést Gyergyószentmiklóson, a Laurentzi-szálloda nagytermében.

A gyűlésen szép számban megjelent intézőbizottsági tagokon kívül jelen voltak az u. n. „36-os bizottság” tagjai közül is többen.

Pál Gábor szenátor, a csikmegyei Magyar Párt elnöke üdvözlő és megjelenteket és megnyitja a gyűlést. Visszapillantást vet a külföldi tartózkodása alatt tartott aug. 3-iki gyűlésre és az azon elhangzottakat annyira fontosnak tartja, hogy azokkal foglalkoznia kötelessége. Kiminti a távolmaradt magyar képviselőket, kik a magyarság ügyeivel való elfoglaltságuk miatt nem lehetnek jelen.

Ezek után köszönetet mond úgy a csikmegyei, mint távolabb vidéki azon jóakaratu egyéneknek, kik a csikszenttamási tűzkárosultak hajlékainak felépítéséhez adományaikkal hozzájárultak.

A tárgysorozat megkezdése előtt ismerteti a csikmegyei Magánjavak visszaszerzése körül a Népszövetségnél tett eljárást. Kijelenti, hogy téves a napisajtónak ama beállítása, mintha a Népszövetség levette volna napirendről a Magánjavak ügyét. A Népszövetség egy bizottsága igenis komolyan tárgyalja az ügyet és ez a Népszövetség legközelebbi ülésén döntés alá kerül. Bizik a Népszövetségben és reméli, hogy a Csikmegye lakosságával szemben elkövetett igazságtalanság orvoslást talál.

Ismerteti a közbirtokossági ügyekkel kapcsolatos eljárásokat, melyek után, mivel ígéreteken kívül eredményt elérni nem tudtak, szin-

tén a Népszövetséghez voltak kénytelenek fordulni.

Az iskolaügyi sérelmek orvoslása ügyében is a Népszövetséghez voltunk kénytelenek fordulni, melynek útján várjuk a kedvező elintézt.

Felhívja a községi tagozatokat, hogy olyan esetekben, mikor jogaikról, vagy kötelezettségeikről nincsenek tisztában, forduljanak bizalommal a központi irodához, mely minden felvilágosítást készséggel megad és esetleges panaszokat haladéktalanul továbbít a parlamenti csoportnak, mely illetékes helyen azonnal eljár.

Rátér az aug. 3-iki gyűlésen hozott határozatokra és sorra véve azokat, tette meg reájuk észrevételeit.

Az adóterhet ő is elviselhetetlennek tartja és jogosnak tartja az adók ellen hozott határozatot és ahoz hozzájárul. A parlamenti csoporttal együtt el fog követni mindent, hogy a sérelmek a lehetőség szerint orvosoltassanak.

A kamatleszállításra vonatkozólag kijelenti, hogy a Magyar Párt evvel a kérdéssel már régebben foglalkozik és e téren eredményt is ért el, amennyiben a csikmegyei bankok az e hó 20-án tartott bankközi értekezletükön a kamatláb leszállítását elhatározták.

Az uzorakamatokról tett kijelentése hosszabb éles vitát provokált, melynek folyamán dr. Makkay Domokos szerint ez az ülés az uzorakamatok megoldására nem alkalmas, mert tagjainak 75 százaléka bankérdekelt és saját érdeke ellen nem fog határozni. Blénesi József a papokat okozza a súlyos helyzetért és kapitalistáknak nevezi őket.

Pál Gábor óvást és tiltakozást emel az ilyen felszólalások ellen. Felszólítja dr. Makkay,

nevezze meg azokat, akik bankérdekelttségük miatt nem járulnának a kamatláb leszállításához. Őva int a papság megtámadásától, mert ez a testület mindig és mindenhol lelkiismeretesen teljesíti a magyarság iránti kötelességeit. Tetteit ámbár nem kürtöli világgá, mégis mindenütt ott van, ahol tevékenységére szükség van.

Török Ferenc a papságot ért váddal kapcsolatosan szólalt fel. Lemondását is az aug. 3-iki gyűlésen elhangzottak provokálták ki. Felhozta, mit tett a csomafalvi magyar iskolák fennmaradása érdekében. Utal Szabó György apát-főesperesnek az árvaház körül kifejtett emberbaráti tevékenységére és még számtalan példával bizonyíthatná, hogy magyar papságunk mindig hivatásának magaslatán állott és áll és mindenütt ott van, ahova a magyar ügy szólítja.

Dr. Makkay Domokos ama bejelentésére, hogy nincs felhatalmazása és így nem áll módjában megjelölni azon módokat, melyeket a kérdés megoldására nézve helyeseknek tart,

Pál Gábor elnök kijelentette, hogy így nem lehet eredményes munkát elérni, ha nem közlik a módot és eszközöket, melyekkel a bajokon esetleg segíteni lehetne. Hangulatot ne csináljunk, mert ez roppant káros, mert ha elhidegülünk egymástól és nincs bizalmunk egymás iránt, hogy várjunk eredményt működésünkötől. (Lelkes taps és hosszantartó éljenzés.)

Dr. László Dezső kijelenti, hogy a parlamenti csoport már régebben foglalkozik a jelenlegi nehéz gazdasági helyzettel. A pénzügyi nehéz helyzet országos ügy, melyből nem lehet csupán gyergyói ügyet csinálni. A helyzet orvoslása foglalkoztatja nemcsak a közvéleményt, a Magyar Pártot, hanem magát a kormányt is. A Magyar Párt megtette ez ügyben eddig is a

Barrabás Benedek

lőfő urnak másodszori házassága.

„Hej Rákóczy, jobb lett volna
Ott maradni fenn Ónodba
Most nem várnánk a halálra
Rut halálra, rabigára!...”

Az Isten verése rajtunk van mindenkori. Állig mulik el egy esztendő háboru nélkül. Török-tatár nap-nap után nyakunkon van: A fejedelmek nagyravágása viszi népeiket a romlásba. Minek akar a II-ik Rákóczy György nagy jó urunk fejedelmünk Lengyelország királya lenni, mintha az erdélyi fejedelemség nem adott volna elég dolgot neki? A nagyravágás vitte erre s az országa népeinek nagyon sok veszedelmet szerze!

A férfi népség a fejedelmi táborba távozott és Kisoroszországba menekült. Az öregek, nők és gyermekek tehetetlenül és védelem nélkül maradtak otthon.

*

Barrabás Benedek: Az 1657-ik esztendő őszén a fejedelem a táborba parancsolá és egy-két csatavesztés után most itt vagyunk Kisoroszországban tatár-fogságban.

Kenyeres Márton szabados székely: Mi van az otthonmaradottakkal? A folyó 1658-ik esztendő őszén a tatár betört Erdélybe és amint hallatszik, százezer embert vitt el!

Barrabás Benedek: Irgalmas Istenünk! Mi történhetett védtelen családunkkal! Mi van édes

feleségem Nagy Mária és két éves kis fiam, Laci-kával?

Kenyeres Márton: Ha otthon volnánk, lehetne segíteni családunkon, de mit tehetünk mi, akik rabságban sinlődünk?

Barrabás Benedek: Nekünk még lehet valamilyen reményünk a szabadulásra, mert mint fejedelmi tábor együtt vagyunk és a fejedelmeknek érdekében áll a mi szabadonbocsátásunk, mert bármelyik nemzetnek kárára lehetünk, ha a szükség és nélkülözés kényszerít bennünket!

*

A fejedelem rabságban lévő táborából a vagyonosabbakat, akiknek hozzátartozójuk váltásdíjat tudnak fizetni, kiválogatják és a többieket erős őrizet mellett országuk határára kísérik.

Kenyeres Márton: Barrabás lőfő uram! Mégis jól sejtette, mert már hazafelé utban vagyunk. De mit látok! Velünk szemben rabszija fűzve milyen tengernyi sokaságú népet hajt a tatár!

Barrabás Benedek: Irgalmas Isten! Hátha feleségem is rabszija fűzve a tengernyi nép között van! Istenem! Istenem! Mit tegyek?

*

Kenyeres Márton: Itthon volnánk. Öreg szülőim a Prieske erdőségébe elrejtőzködtek és a tatárfogságtól megmenekültek.

Barrabás Benedek: Irgalmas Isten! Sej-

telmem teljesült! Feleségemet elrabolták! Ott volt a tengernyi rabszija fűzött nép között, akikkel hazajövet nagy távolban találkozáink! A nagy szerencsétlenségben az vigasztal, hogy öreg szülőim Laci fiamat megmentették!

*

Az ország sorsa rosszabbodik. Inséggel és nyomorúsággal küzd a nép. A tatár nemesak embert vitt rabságba, hanem a marhaállományt is elhajtotta és az élelmiszereket elrabolta.

Miből és hogyan lehet a tatárok országában szenvedőket kiváltani? Hogy lehet pénzt összegyűjteni, hogy az utat az ember megtehesse fogságban lévő hozzátartozói felkérésére?

Mindenki ezzel a kérdéssel foglalkozik. Időnként a rabságból váltság útján egy-egy ember hazaérkezik, jön a hír, hogy ez és az, itt és ott van. Barrabás Benedek felesége hollétéről semmi hírt nem hall. Rossz sejtelmek vannak. Talán felesége a tatár rabságban elhalt?

*

Eltelt négy év. Krim egyik falujában raboskodik Barrabás Benedekné Nagy Mária. Nincsen rossz sorsa. Egy gazdag özvegy nő mindenese. A honvágy és övéi sorsa okoz örökös bánatot. Nem hall hazulról semmit és így annál keservesebb nap nap után sorsa.

Özv. Mührzáné: Édes Mária! Mint eddig is tapasztalád, sem török, sem tatár, hanem székely nő vagyok én, még pedig Háromszékről. Ezelőtt harminc évvel kerültem tatár fogságba.

szükségesnek látszó lépéseket és jövőben is mindent el fog követni a helyzet enyhítésére.

Gaal Tamás helyteleníti a lelketlen kapitalista kifejezést. Eddig is megtett és a jövőre is megtesz mindent, amivel a nyomasztó helyzetet megkönnyítheti. Helyteleníti, hogy némelyek hangzatos jelszavakkal pártunk megbontására törnek.

Dr. Pál Gábor: Népünknek csak olyant javasoljunk, ami megvalósítható és ne olyant, amiről már eleve tudjuk, hogy megvalósíthatatlan, mert ez káros hatással van a közre. Az ilyennek tartja a megyei Földhitelintézetet, mert tudja, hogy ez, mint ilyen, nem működhetett volna és így káros lett volna népünkre, ha befizetésekre hívja fel testületeinket.

Dr. Gaal Alajos: Fejezzük be a személyes vitát, mert az káros. Hangsúlyozza, hogy a vezetőség mindent megtett és szívesen átadja helyét azoknak, akik jobban tudnák teljesíteni kötelességüket. Károsnak tartja azt az alaptalan kritikát, mely az elhangzott felszólalásokban vezetőinket érte.

Balázs Sándor kiemeli a papság és felekezeti tanítóság komoly szerepét és elítéli a papságot ért vádat.

Dr. Csipak Lajos megállapítja, hogy a magyar töke oly kicsiny, hogy azt bántani nem szabad. Nincs betétes és adós, csak közös magyar ember. Kéri dr. Makkayt, hagyjon fel eddigi, népszerűséget kereső ténykedésével.

Mihály Lajos kilyénfalvi plebános szintén visszautasítja a papságot ért vádat. Hivatkozik az általa alapított községi szövetkezetre, mely olcsó pénzzel látja el a község arra szo-

muló lakosságát.

Dr. Csipak Lajos a közgyűlés tárgysorozatába felvéteni kéri a csikszeredai státusi gimnázium nyilvánossági jogának ügyét, mely Damokles kardjaként függ fejünk fölött.

A gyűlés egyhangulag elfogadja.

Ezzel kapcsolatosan dr. Pál Gábor bejelenti, hogy már több ízben is eljártak az illetékes hatóságnál és kedvező ígéretet is kaptak.

Ezután Keresó Andor kér szót. Rámutat, hogy nem egyforma a helyzet. A kamat vidékenként változik. Hallgassuk meg Balogh Istvánt, Árkossy Jenőt, kinek a Brassói Lapokban megjelent cikkét elfogadásra ajánlja.

Dr. Pál Gábor reflektálva Keresó felszólalására, kivihetetlennek tartja az Árkossy-féle javaslatot, mert a már kifizetett betéti kamatok fizikai lehetetlenség újból beszédni és az adósok között újból kiosztani.

Csiby János elítéli Keresó eljárását. Annak idején, mikor Keresó még kapitalista volt, ötszáz ezer lejével házalt a bankoknál, melyik ad neki magasabb betéti kamatot. Most, hogy nem sikerült spekuláció folytán adósságokba verte magát, agitál a bankok és magas kamat ellen és visszafizetést követel.

Dr. Pál Gábor azzal zárja le a részletes vitát, hogy a közgyűlésen fog reflektálni az összes felszólalásokra, melyek az aug. 3-iki gyűléssel kapcsolatosan elhangzottak.

Elnök felkérésére Török Ferenc tagozati elnök és megyei alelnök visszavonja lemondását, mit a gyűlés zajos helyesléssel fogad.

Ezután elnök megköszöni a tagok megjelenését és a gyűlést bezárja.

A rendkívül kényes téma azonban igen nagy körtekintést igényel. Nézetem szerint erre az iskolaorvos volna a legalkalmasabb.

De nem győzöm eléggé hangsúlyozni, hogy a nemibajok elleni küzdelemben mily fontos szerepe van a lakosság felvilágosításának. Ebben a tekintetben Angliától és Amerikától lehetne igen sokat tanulni. Angliában pl. 1918. tól 1924-ig 2,300.000 röpiratot osztottak szét, a nagyközönség részére 11 000 előadást, tanítókat és gyermekek részére pedig 250 kurzust rendeztek. Amerikában pláne egy év alatt 50.000 előadást tartottak és 74.000 népszerű orvosi könyvet adtak ki.

Ezen a téren nálunk alig történik valami. Az egészségügyi minisztérium ugyan adott ki egy kisebb rományelvű propagandafüzetet, de ennek a mi románul nem tudó magyarságunk nem sok hasznát veszi. Uttörő lehetne itt a Kath. Népszövetség. Vidéki tagozatai útján megszervezhethetné az egészségügyi propagandát is. A tanítókra és papokra itt valóságos nemzetmentő hivatás vár. Okvetlen szükségesnek tartom, hogy a templom és iskola is kivegye részét az egészségügyi propagandából. Az iskola az intellektuális kultúra terjesztésén kívül az egészségügyi kultúra terjesztésére is hivatott. A gyermekeknek már az iskolában egészségügyi nevelésben is kell részesülniök. Természetesen a papoknak és tanítóknak megfelelő kiképzésre volna szükségük. Ezt a kiképzést az újabb generációnál az iskola eszközölhetné az egészségügynek sokkal intenzívebb tanításával. Az idősebb generáció részére pedig különböző papi és tanítói gyűlések alkalmával lehetne egészségügyi tárgyu továbbképző előadásokat tartani.

A pap a templomban, házassulandók előkészítésénél, sőt a gyóntatószékben is igen sokat tohetne e tekintetben. Ha a tanító tudná, hogy a rosszul halló gyermekek nagy része örökölt szifiliszben szenved s a rosszul látók pedig rendszerint gonorrhéa fertőzésen estek át, egész más szemmel nézne az ilyen gyermekekre s igen nagy segítségére lehetne az iskolaorvosnak ilyen betegségek felkutatásában.

Papok és tanítók részére, de általában a művelt nagy közönség részére is megfelelő propagandakönyv volna szükséges, mely népszerű előadások tartására is vezérfonálul szolgálhatna.

Mennyi megrögzött rossz szokást, mennyi fertőzési alkalmat lehetne megszüntetni. Egyes vidékeknek a torozás rossz szokása, közös

Bűnök utcája.

Emil Jannings.

A szexuális kérdésről az új közegészségügyi törvény kapcsán.

A kolozsvári kath. nagygyűlésen előadta dr. Csiky János.

Befejező közlemény.

A lakosság felvilágosítása során minden alkalommal hangsúlyozni kell a következő tényeket:

1. Nem igaz a sokaktól hirdetett tan, hogy a nemi absztinencia bármiféle károsodással járna az egészségre.

2. Ellenben igaz az, hogy a házasságon kívüli nemi érintkezésnél mindig megvan a fertőzés lehetősége.

A házasság kétségtelenül egyik legtöbb óvszer a nemibetegségek ellen. Mussolini pl. igen magas aggregényadót szavaztatott meg, mert szerinte az aggregények az emberiség száraz ágai, amelyeket, ha tudna, levágna, így azonban csak életüket akarja elkészeríteni. Lycurgus rendeletei szerint pedig a nőtlen ember

Spartában nem lehetett hadvezér, mindenki szabadon bosszanthatta, sőt az év egy napján a nők szabadon meg is botozhatták. Sajnos, a mai gazdasági viszonyok a korai házasságnak épen nem kedveznek.

Már ez okból is fokozottabb mértékben kell felvilágosítani az ifjúságot. Óvni kell az alkoholizmustól, hiszen köztudomású, hogy a legtöbb nemi fertőzés alkoholos mámorban történik. Célszerű, helyesen irányított sportok is kiválóan alkalmasak a figyelemnek a nemi szférából való elterelésére. Nagyon aktuális a nemi felvilágosítás problémája is. A legtöbb neves külföldi szerző ugyanis azon a nézeten van, hogy a nemi nevelés egyike a legfontosabb eszközöknek a nemibetegségek megelőzésében.

Alig valék egy éves asszony. Férjem nem gondolt reám. Amint később megtudtam, alig mult el két év, férjem holthiremet költötte és másodszor megnősült.

Rabságom keservesebb volt mint a tiéd, mert egy mogorva tatárfőnökhöz kerültem és sokszor korbácsütésben részesített. Szerencsém az volt, hogy különféle növények nedveivel arcomat és karjaimat bekentem és így arcom ideiglenesen eltorzult, gazdám teljesen megvetett és szerelmével nem üldözött.

Erdélyből újabb foglyokat hoztak és gazdámhoz egy nagyon csinos ifju fogoly került. Amint szemléltettem, ráismertem, hogy falumbeli. Gazdám nagyon megkedvelte a fiatal foglyot és maga mellé vette fegyverhordozónak. A háboruban két ízben a gazdám életét a haláltól megmentette. Gazdám minden vagyonát neki adta, mert nem volt gyermeke. Újabb háboru következett és gazdám a háboruban elesett.

Arcom és karjaim kenését a növénynedvekkel elhagytam és arcom üdesége és szépsége visszatért. Új gazdám megismert és nőül vett. Az esketést egy itt átutazó missziós pap végezte. Férjem tatár nevet vett fel és látszólag mohamadán vallás hiveinek kellett hogy legyünk, mert férjem birtokát és birtoka utáni hivatalát csak így tarthatta meg.

Egy fiunk van. Nagy hivatalt visel Törökországban. Székely eredetét megtartotta. Anyanyelvét beszéli és hivatalában sok erdélyi ember ügyesbaját elvégzi. Nős és gyermekei van-

nak. Férjem négy évvel ezelőtt, idejöttöd előtt egy hónappal, halt el. Édes Mária leányom! Én elmondám egész élettörténetemet; most mondd el te, hátha tudunk segíteni sorsodon?

Barrabás Benedekné: Fogságba kerülésem előtt egy évvel férjemet a nagyságos fejedelem seregébe parancsolta. A fejedelem seregével férjem tatár fogságba került. Aközben a tatárok betörték Erdélybe és engemet is rabságba ejtettek. Elszakítottak két éves kis fiacskámtól. Azóta már négy év telt el. Férjemről és kis fiacskámról semmit sem tudok.

Özv. Mührzáné: Ne busulj kedves leányom. Van elég pénzem és Gyergyóba küldöm szolgálom egyikét, aki székely ember és utána néz, hogy mi van férjeddél és gyermekeddel? Vajjon nem tette-e úgy, mint az én volt első férjem, hogy amint fogságba kerültem, két év múlva megnősült!

Kenyeres Márton: Uram! Amint beszédjéből kiveszem, sokáig lehetett tatár fogságban, mert a tatár nyelveknek sok szavát zavarja a székely szóba!

— Ugy van nagy jó uram! Eleget nyögtem a tatár fogságban és most szabadulék haza Erdélybe, hogy egy kissé szétnézzek.

Petke Tamás vagyok Háromszékről. Barrabás Benedek uram régi időbeli jó ismerősom és azért jöttem Szentmiklóstra, hogy megtudjam: hogy mi van az én régi jó barátommal?

Kenyeres Márton: Elég szomorú sorsa van

szegénynek. Felesége már négy éve, hogy tatár fogságban van és nem tud róla semmit. Tatárnak öltözve évek óta keresi nagy Tatárországban, de sehol sem találja.

Petke Tamás: Nekem nincsen időm, hogy sokáig itt késsem, hanem nagy jó uram! ha haza jön, mondja meg neki, hogy feleségét Krimbe keresse!

Özv. Mührzáné: Látnod édes Mária leányom, hogy a jó Isten megsegített, mert férjed hü maradt hozzád. Hogy hűsége igazán hűség-e, próbára tesszük őt.

Petke Tamás nap-nap után a falu körül éberen őrökdi. Lesi, hogy Barrabás Benedek tatár ruhába bujva nem kószál-e ott valahol.

Ugy husz nap múlva egy estefelé egy fáradt tatár vándorlóval találkozik. Magyarul kezd vele beszélgetni. A vándor örömeiben össze-vissza csókolja Petke uramat. Petke uram jóval biztatja Barrabás Benedek uramat. A falu szélén elszállásolja egy házhoz és azzal válik el tőle, hogy reggel felesége felkeresésében segídezni fog.

Özv. Mührzáné: Édes Mária leányom! Férjed itt van és holnap találkozol vele. Megmondottam volt, hogy hűségét próbára teszem és ha férjed a próbát kiállja, akkor igazán boldognak foglak mondani.

Azzal a nevezetes növénynedvvel kend be az arcodat és karjaidat. Tedd magadat sántá-

üvegből való ivás, közös edényből evés, csecsemők folytonos csókolgatása, köpködés stb. stb. mindmegannyi fertőzési alkalom.

Szégyenfolt azonban a XX. század fejlett kulturáján, hogy az egyiptomiak és zsidók már évezredekkel Krisztus előtt sokkal fejlettebb egészségügyi közszellemmel rendelkeztek, mint modern korunk. Ezeknél a népeknél ugyanis a vallás volt a kultura tengelye, a vallás tanításában pedig az egészség védelmének igen fontos szerep jutott.

A kath. erkölcstan a szigorú egyéni felelősség alapján áll, mikor a nemi kicsapongást halálos bűnnek minősíti. S ha tényleg mindenki betartaná a VI. parancsolatot, a nemibetegségek megelőzése a legbiztosabban keresztülvihető volna. E pontban a modern orvosi tudomány a kath. erkölcstan tanításait mindenben megerősíti, mert a modern orvosi tudomány egyrészt bebizonyította, hogy a nemi absztinencia az egészségre semmiféle káros következménnyel nem jár, másrészt pedig mindinkább a prophylaxisra: azaz a betegségek megelőzésére fekteti a főszó. A nemibetegségek megelőzésére pedig semmi sem alkalmasabb, mint a házasságon kívüli nemi absztinencia, vagyis ha betartjuk a VI. parancsolatot.

Botor dolognak tartanám azonban, ha évszázadok gyakorlati tanulságaiból nem látnók be, hogy a szexuális kérdés kizárólag vallási és erkölcsi alapon nem oldható meg.

Itt eleven husunkba, fajunk létébe vágó fontos kérdéssről van szó, amit végzetes hiba volna félremagyarázott etikai szempontokból továbbra is sűrű ködfátyolba burkolni.

Véglegesen el kell tűnnie a szexuális problémákkal szemben tanúsított idegenkedésnek, álszeméremnek. Mennyivel közelebb jutnánk a fájó seb begyógyításához, ha pozitív vallásos alapon álló emberek vennék át a szexuális propaganda ügyét. Az így felvilágosított hívők még a szigorú VI. parancsolatra is úgy tudnának tekinteni, mint egészségük természetes védelmezőjére.

Ezért a vallási és erkölcsi szempontok erős kihangsúlyozása mellett kitartó munkával, lakadatlan propagandával fejlett egészségügyi közszellem teremtésén kell fáradoznunk.

Egyáltalán tétellé kell válni, hogy a nép egészsége a nép műveltségétől függ. Műveletlen s a tisztaság iránt érzéketlen nép egészségének javításán hiába fáradozunk, a legkiválóbb egészségügyi törvényeket is hiába hozzuk. A törvény szellemétől át nem hatott nép ugyanis azt csak ellenszenvvel fogadja s előle kitérni igyekszik.

Fejlett egészségügyi közszellem mellett ellenben maga a társadalom sietne segítségére ez

nak. Holnap 10 órakor férjednek bemutatlak, azzal a kijelentéssel, hogy itt a missziós pap és benneteket összead, mert csak akkor szabadulsz ki és csak úgy hiszem, hogy boldog leszel!

*

Özv. Mührzáné Máriát karonfogva: Barrabás Benedek nagy jó uram! Ime itt van kedves felesége, kit oly soká keresel! A rabság az övéi után örökös vágyódás megviselte. Átadom, de azt kívánom, hogy az itt lévő pap előtttem a házasságkötést csinálja meg, mert csak úgy bizom boldogságukban!

Barrabás Benedek: Feleségét megcsókolja és öleli. Akármilyen hervadt, roskatag vagy, és ha gondos édes anyád úgy kívánja, másodszor is megesküszöm veled, hogy ne aggódjék boldogságod felett!

Özv. Mührzáné: Gyermekem! A másodszori esküvést nem kívánom, mert látom, hogy a hűség megvan nálatok, legyetek boldogok!

Édes Mária! A jelen perctől fogva fogaddott leányom vagy. Mosd le arcodról és karjaidról azt a csufító szert és hagyd el a sántitva való menést!

*

Petke Tamás uram! Lásson a lakoma után, hogy jó székely módra Barrabás Benedek lőfő uram, kedves gyermekem és édes felesége Mária, az én édes szeretett leányom tarthassák meg a másodszori házassági lakomát!

Ferenczy Dénes.

üdvösnek megismert törvények végrehajtóinak s így véglegesen kiirthatók volnának nemcsak a prostitúció, hanem a nemibetegségek is.

(Vége.)

Bűnök utcája.

Emil Jannings.

HIREK.

— Dr. Hirsch Hugó a csiki orvosi kamara elnöke. A multkoriban választott ötös orvosi tanács folyó hó 24-én dr. Nagy Lajos városi orvos korelnök lakásán tartotta első ülését, melyen az orvosi kamara elnökévé egyhangulag dr. Hirsch Hugó kórházi igazgató-főorvost választották.

Minthogy az orvosi kamara jogkörét a vármegyei elnökökből alakuló bukaresti nagytanács fogja véglegesen szabályozni, elsőrendű fontosságú, hogy ott a kisebbségi orvosok is megfelelő képviselőt nyerjenek.

E választás ép ezért kelt osztatlan örömet a vármegye orvosi köreiből, mert erre a fontos állásra kiváló egyéni és orvosi képességei egyaránt alkalmassá teszik dr. Hirschet.

— Zágoni Szabó Lilly szászrégeni festőművész kiállításai során október 1-től 8-ig városunkban is kiállítást rendez képeiből.

A gazdag és variált témájú kiállítás komolyságát a művész más városokban elért eddigi sikerei garantálják.

Zágoni Szabó Lilly a nagybányai fiatal festőgárda egyik erős reprezentánsa, aki a két nagy mester: Réthy és Thorma tanítványa volt.

A kiállítás anyaga egy komoly tanulmányokon megizmosodott tehetség munkáját tárja elénk. Amíg a tájképek, esendéletek, portrék a művész sokoldalúságát bizonyítják, addig az erőteljes kompozíciók a már befutott művész biztonságával és erőteljességével hatnak.

A műértő közönség tájékoztatására közöljük, hogy a kiállítás 1930. október hó 1-én déli 12 órakor a városháza nagytermében nyílik meg.

— Halálozás. Szeptember 20-án hunyt el rövid, de súlyos betegség után özv. Lukács Istvánné szül. Fokt Karolina. Temetése 22-én délután volt nagy részvétel mellett.

— Benedek Marcell marosvásárhelyi előadása. A marosvásárhelyi Kemény Zsigmond Társaság vasárnap délután tartotta ebben a szezonban első felolvasó gyűlését, melynek különös jelentőséget adott Benedek Marcellnek, az ismert magyar irodalomtörténésznek és esztétikusnak a szereplése. Kemény János báró megnyitójában a társaság három halottjáról emlékezett meg, majd üdvözölte Benedek Marcellt, utána Gulyás Károly tanár mondott emlékbeszédet Demeter Róbert festőművész felett. Olosz Lajos néhány szép verse után Benedek Marcell „Mestereim” címmel Benedek Elekről, Ried Frigyesről és Romain Rollandról tartott előadást. Berde Mária mondott köszönetet Benedek Marcellnek szerepléséért. Benedek Marcell hétfőn reggel Kolozsvárra utazott feleségével, ahol körülbelül egy hetet szándékszik eltölteni.

— Házasság. Várá Annuska Csomafalva és Ágoston Antal Alfalu f. év szept. 23-án tartják esküvőjüket. Minden külön értesítés helyett.

— A Székelyudvarhelyi Magyar Dalárda október 11-én a Laurentzi-szálloda nagytermében táncmulatsággal egybekötött operett előadást rendez. Előadásra kerül a Leányvásár című operett. Ezt az operettet a dalárda már Udvarhelyen is előadta, mégpedig oly sikerrel, hogy közkíváncsúsággal kellett megismételniük, mindannyiszor telt ház előtt. A Székelyudvarhelyi Magyar Dalárda gyergyói szereplése elé nagy érdeklődéssel tekinthetünk és reméljük, hogy a dalárda eddigi sikereit csak fokozni fogja nálunk.

— Nagy tűz Palotailván. Csütörtökön délután Palotailván a Grasel, Schenk és társa cég fűrészgárájának anyagterén tűz támadt, mely a nagy szélben csakhamar óriási méreteket öltött. Az egész anyagraktár a gyárral együtt leégett.

— A karcfalvi tűzvész. Hétfőn a kora délutáni órákban a gyergyószentmiklósi postahivatal értesítette nyomdánkat távbeszélőn, hogy a karcfalvi postahivatal bementése szerint ott tűz támadt és sürgős segítséget kér. Arra a kérdésre, hogy milyen készültséggel menjenek a tűzoltók, Karcfalva már nem válaszolt. Fel kellett tételezni, hogy vagy leszerelték már az ottani távbeszélőt, vagy a postaépület is ég. Az ezután felhívott Szentdomokos csak annyit jelenthetett, hogy Karcfalva felől két helyről is nagy füst látszik. A haladék nélkül értesített tűzoltók Páll Sándor teherautóján siettek a vész helyére, ahol megérkezésükkor a tűzvész már nagy területen dühöngött. Megnehezítette az oltást a nagy szél és a vízhiány, mert a környéken lévő kutak csakhamar kiürültek, az Olt folyó pedig távol volt. A tűzoltók munkájának mégis sikerült délután 5 óra tájban a tüzet lokalizálni, de addig már husz gazdának összesen 56 lakóháza és gazdasági épülete a behordott gabona- és takarmányneműekkel lett a tűz martaléka.

A tűz egy cséplőgép körül keletkezett, ahol az összehordott cséplésre váró gabona bő tápot nyújtott a lángoknak. Innen a tűz áttért egy, a közelben működő másik cséplőgép körül elhelyezett gabonára is, mely a cséplőgéppel együtt szintén elégett. A kár megbecsülhetetlen.

A vész leküzdésében a csiki és gyergyószentmiklósi tűzoltókön kívül résztvettek a vaslábi tűzoltók is.

— A szovjet-orosz dumping. Még élénk emlékezetünkben van az a konsternáció, melyet az orosz fának az európai piacokon való megjelenése okozott. Most, mint a napilapok jelentik, az amerikai búzapiacra vetett öt millió bushel (1,561.900 hektoliter) búzával valószínűs derutot idézett elő Amerikában. A chicagói és winnipeg-i tőzsdéken katasztrófális esetek az árak. Emellett az árak napról-napra zuhannak. New-yorki jelentés szerint az ottani tőzsdének újabb fekete napja volt. A pánik arányai elérték az előző pániknapok nagyságát. Az áreséseket jóval többre becsülik egy milliárd dollárnál. Számos vállalat papírjai ugyszólván teljesen értéktelenné váltak. Gazdasági körökben aggodalommal tekintenek a következő tőzsdénapiak, de különösen az ultimó elé, mert nem valószínű, hogy a katasztrófális árzuhanások elérték volna a kulminációt.

A népszövetség gazdasági bizottsági ülésén nagy izgalommal tárgyalták az amerikai híreket. A kanadai delegátus pesszimiztikusan ítélte meg Kanada és az Egyesült Államok gazdasági helyzetét és érthetetlennek tartotta az európai államok regionális megmozdulását, amely hadüzenet az amugy is vergődő Amerikának.

Az európai tőzsdéken mozgalom indult meg, amelynek az a célja, hogy a kormányoknál védelmet eszközöljenek ki az orosz dumpinggal szemben való harcban.

— Botrányok között vallott fiaskót az északsarki román expedíció. Koppenhágából jelentik: A dán lapok részletesen foglalkoznak Dumbrava Constantin bukaresti egyetemi tanár kiutasítási ügyével. Dumbrava egy északsarki expedíciót akart összeállítani, de már a rádióállomását is tilos helyen állította fel. Ezenkívül több botrány is volt az előidézője. Dumbrava Constantint a Godthaab hajón toloncoltatják haza. Ezután a dán kormánynak felajánlották az expedíció felszereléseit, amely állítólag 65.000 dán koronába került. A dán kormány azonban mindössze 800 koronát ajánlott fel a „nagyértékű” felszerelésért.

— Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak, kik szeretett nővérünk özv. Lukács Istvánné szül. Fokt Karolina temetésén részvételüket jelenlétükkel vagy virággal kifejezték, főleg a helybeli Ipartestület tagjainak, kik céh zászlójával kivonultak, ezúton mondunk hálás köszönetet.

Fokt család.

* Szini Lajosné és Társa fehérneműszalonja átköltözött Fogarassy-utca 32. sz. alá. (Zarug István úr felső üzlete mellé).

* Nyugdíjazott, de munkaképes községyező irodai alkalmazást keres. Cim a kiadóban.

Az Urania mozgó hirei.

27—28-án, szombaton és vasárnap

Bűnök uteája.

Ez a film, **Emil Jannings**-nak ez a produkciója egy különleges, lélekbeemárgoló, hatalmas élmény. Az a hamisítatlan életiz, mely belőle kiárad, lenyűgöz, magával ránt a mélységbe és fölemel a szférák tisztaságába. A valóság levegőjének ez az áradata nagyszerű janningsi téma, mely kitűnő alkalom az utólrétegetlen jellembrázolónak élete legkiválóbb szerepe átélésére. Csak ő teremthet filmen ennyire emberit, az ő művészetében nemesül emberi igazsággá a filmtörténet. A néző részt vesz a vászon meséjében, örül, sir, elbukik és végül megtisztulva egy feledhetetlen benyomással távozik.

Okt. 1—2-án, szerdán és csütörtökön

Sárga bosszu

kinai tárgyú, tengerész dráma, melynek lüktető cselekménye a kalandos témák legerősebbjét használja fel. Az ópium és kokainbarlangok gyönyöre, a fehér embert csábító veszedelmek misztikuma, a szerelem kinai miliőben, felfogásban és értelmezésben, mely ezer izgalmas kalandon keresztül vezet a frappáns és meglepő befejezéshez.

Jön a két legszebb hangos:

Fehér árnyak. Orgonavirágzás.

Toplicai hírek.

— **Vasbetonhid a Maroson.** A városi tanács a tavasszal elhatározta, hogy a háboruban ekrazittal felrobbantott vashid helyébe a Főutszakaszon a Maros vize fölé 800 ezer lej költséggel vasbetonhidat épített. Az építést Molnár Ferenc szakavatott építész vezette, a kész hidat október 1-én adják át a forgalomnak.

— **Uj tanterem építése.** A rom. kath. egyház, hogy a magyar tanköteles növendékek közül minél többet tudjon kellő tanításban, oktatásban részesíteni, felépíttette a harmadik tantermet s azt a modern tanítási és nevelési kívánalmaknak megfelelően elkészítve, október elsejére rendeltetési céljának átadja. A régi két tantermet szintén átalakíttatta, világos nagy ablakokkal, ajtókkal ellátta s így a népoktatási törvényben előírt szabályoknak eleget téve, a gyermekek egészségügyi követelményeit szem előtt tartva, mindenben igyekezett méltó és kifogástalan helyiségekről gondoskodni. Urmánczy Jeromos főgondnok, Kiss Ferenc egyháztanácsos, iskolaszéki tag és Zérigh Mihály sz. gondnok felügyelete, vezetése alatt; különösen Kiss Ferenc egyháztanácsos kellő irányítása és állandó ellenőrzése mellett folyt az építkezés, aki a munkálatok egész ideje alatt őrködött, feláldozta szabad idejét a nemes és szent célu kultúráért. Többen pénz-, építési anyagok adományozásával, közmunkák végzésével segítették elő az építkezést. A jó Isten kegyelme és áldása legyen mindazokon, akik e nagyfontosságú ügy befejezését szívükön viselve, sikeresen előmozdították.

— **Ezüstmenyegző.** Császár István egyháztanácsos, kovácmester és neje Zörgel Mariska csütörtökön ünnepelték boldog házasságuknak negyedszázados jubileumát. Az újra esküvő házaspár a templomban Márton Béla pleb. kérte Isten bőséges kegyelmét. A háznál az ünnepelteteket nagyszámu rokon, ismerős és jóbarát halmozta el szerencsekívánatokkal. Itt Gencsy Ferenc köszöntötte fel a vidám, megelégedett, hosszú, eredményes munkásságban eltelt életü, új boldogságtól ragyogó arcu házaspárt.

Poiana-Măruului község előljárósága közhirrre teszi, hogy **országos állat- és kirakóvásárát** szeptember hó 28., 29 és 30 napjain tartja meg.

Primăria comunei urbane Gheorgheni.

Nr. 4257/1930.

Publicațiune.

In ziua de 15 Oct. 1930 se va ține licitația publică în localul primăriei, cu oferte scrise, sigilate și fără drept de supraoferte pentru procurarea mobiliorului pentru cabinetul Primarului.

Termenul furnizării 6 (șase) săptămâni dela data adjudecării.

Garanția este de 5% din valoarea furniturii, în numerar sau efecte de Stat.

Licitațiunea se va ține cu respectarea dispozițiilor art. 88—101 din Legea asupra contabilității publice.

Caetul de sarcini se poate vedea la Primăria urbei Gheorgheni.

Gheorgheni, la 19 Sept. 1930.

Preș. Com. Int.

Secr. general

Păcurariu.

Kassay.

Primăria orașului Gheorgheni.

Hirdetmény.

F. év október 16-án d. e. 10 órakor a városházán árlejtés tartatik a város házainak számozásához szükséges 2028 drb. zománcozott tábla beszerzésére. Bónatpénz 6%, feltételek a városi mérnöki hivatalban megtekinthetők.

Egy pianinó zongora

Bogs & Voich gyártmányu modern új elfogadható ártért eladó.

Ugyanott egy új csontszinre fényezett

modern hálószoberendezés

eladó. Cim megtudható a kiadóban.

„Laurentzi” szálloda és étterme Gheorgheni.

Van szerencsém a m. tisztelt érdeklődő közönséget értesíteni, hogy a mai nyomott gazdasági helyzet következtében az éttermi árakat mérsékelten leszállítottam.

Október hó 1-étől abonoma egy hónapra reggeli, ebéd, vacsora étlap szerint úgy az étteremben, mint házhöz kihordva:

Reggeli tejeskávé vagy tea citrommal 1 kiffivel 1 óra Lei 300.—
Ebéd 3 fogásos saláta és kenyérrel 1 óra „ 1100.—
Vacsora sült körözve, saláta és kenyérrel 1 óra „ 500.—

Egy óra összesen Lei 1900.—

Tea citrommal Lei 10.—	1 adag méz Lei 6.—
Tea angol rummal „ 12.—	1 drb. hideg tojás „ 5.—
Tejes kávé 1 kiffivel v. kenyérrel „ 12.—	1 drb. tükörtőjás „ 6.—
1 adag tea-vaj „ 8.—	1 fekete vagy török-kávé „ 10.—

A la card étkezés étlap szerint mélyen leszállítva.

Étkezés időtartama alatt a közönség szórakoztatására Radió válogatott műsorral rendelkezésére áll.

Teljes tisztelettel:

Laurentzi Viktor.

„PHÖNIX” ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG

ALAPITTATOTT 1882. évben.

Romániában engedélyezve 1929. január 14-én.

Központi vezérigazgatóság: WEIN.

A társaság működési területe: Ausztria, Belgium, Bulgária, Csehszlovákia, Egyptom, Franciaország, Görögország, Hollandia, Jugoszlávia, Lengyelország, Magyarország, Németország, Olaszország, Palesztina, Románia, Spanyolország, Tunisz, Törökország.

1929. év végével

a biztosítási állomány kétezercétszázmillió schilling, a díj-bevétel pedig százhuszonötmillió schilling.

Biztonsági alapok háromszázmillió schillinget tettek ki.

Gyermekek-, járadék- és nyugdíjbiztosítás: Legmodernebb kombinációk és méltányos díjtételek az életbiztosítás minden ágában.

„STEAUA ROMÂNIEI” Román Biztosító-Társaság (a Phönix koncernjében)

ALAPITTATOTT 1921. évben.

Alaptőke és saját tartalékok az 1929. év végén 140,761.000 Lei.

Tűz-, üveg- és betörés-, jég-, baleset-, szavatossági-, automobil-, géptörés-, szállítmány-, élet- és népbiztosítások.

Előnyös díjtételek, modern feltételek.

Díjtalan felvilágosítás.

Csikmegyei felügyelőség: Gheorgheni, Str. Reg. Ferdinand 27.

Telefon 30.

10—4

Sándory Mihály könyvnyomdája Gheorgheni—Gyergyószentmiklóson.